

5 Voorwoord

6 Inleiding

Prentenboeken

12 Rupsje Nooitgenoeg

38 Wil je mijn vriendje zijn?

66 Plons!

94 Nandi's verrassing

122 Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop gepoept heeft

Bijlagen

148 Beschrijving cd 1 en cd 2

149 Overzicht Coöperatieve leerstrategieën

150 Gebruikte termen en tekens

152 Literatuur

Doelgroep Beginnende Ntz-leerders (groep 1 en 2/onderbouw, neveninstromers)

Doel

Het aanleren van 56 inhoudswoorden en 35 functiewoorden. Rupsje Nooitgenoeg leent zich uitstekend om de dagen van de week aan te leren en allerlei tijdsaanduidingen zoals morgen, middag, avond, dag en nacht. Als we de passieve functiewoorden niet meerekenen, is het totaal aan te leren woorden 84. Een aantal functiewoorden zullen de kinderen wel kennen, waardoor we rond de 80 woorden zitten.⁴

Lesrooster⁵

onderdeel:	dag: een	twee	drie	vier	vijf
woordenschat	15	15	15	15	15
verhaal vertellen	4	5	7	7	7
verwerkingen/zelfstandig werken	–	–	–	–	–
teken- en handvaardigheidactiviteit	–	–	30	30	–
vervolg woordenschat	10	10	10	10	10
evaluatie	–	–	–	–	–

Benodigheden

Inrichten van het lokaal

- In de *boekenhoek* van de klas ligt het prentenboek en eventueel een versie in een andere taal of talen.
- Op de *thematafel* stalt u alle voorwerpen en materialen uit die nodig zijn om de woorden aan te leren, met daarbij een cd-speler of cassetterecorder en/of de languagemaster (zie afbeelding 1).
- Aan de *muur* hangen prenten of affiches uit het boek en teksten van versjes waar de aan te leren woorden in voorkomen.
- Etiketterwoorden hangen in de klas. Op allerlei manieren ‘zien’ de kinderen dan de woorden uit het boek.

4 Zie voor een overzicht blz. 36

5 Op cd 2 staat een uitgebreid rooster om zelf in te vullen.

6 Zie cd 2.

7 Gebruik voor de achtergrond van de afbeeldingen de kleuren zoals beschreven in de inleiding.

8 Gebruik voor de achtergrond van de afbeeldingen de kleuren zoals beschreven in de inleiding.

9 Zie www.drakeeducationalassociates.co.uk of www.califone.com.

Taalkunde

- Een lint of anderszins voor de scheiding tussen de voorwerpen met het lidwoord *de* en voorwerpen met het lidwoord *het*.
- Rode stickers om op voorwerpen met het lidwoord *het* te plakken.
- Afbeeldingen van Wat? (Rupsje), Waar? (op het blad, in de cocon) en Wanneer? (nacht en dag) om op platen Wat? (bruin), Waar? (paars) en Wanneer? (oranje)⁶ te plakken.

Voorwerpen en materialen

- Het prentenboek (in het Nederlands en indien mogelijk in de moedertaal van de kinderen).
- Kleurpotloden en/of kleurspoelen.
- De vereenvoudigde tekst van het verhaal (ook op *cd 1*).
- Alle woorden met de vormen van aanbieding (op *cd 2*).
- Het rooster (op *cd 2*) om nader in te vullen.
- Voorwerpen of afbeeldingen⁷ van de maan, een ei, een blad, de zon, een speelgoedrups; etenswaren: een appel, twee peren, drie pruimen, vier aardbeien, vijf sinaasappels, stuk taart, een ijsje, een augurk, een stuk kaas, een worst (worstje), een lolly, een cake, een stuk meloen; een gat, een huis(je), een cocon, een vlinder; materiaal voor de dagen van de week; bouwblokken, dik touwtje, dun touwtje, dik boek en dun boek; cijferkaartjes.
- Schriften (voor elk kind een).
- Indien mogelijk: een cd met de oorspronkelijke Nederlandse tekst.
- Indien mogelijk: een cd met het oorspronkelijke verhaal in de moedertaal van de kinderen.

Te maken materiaal⁸

Voor memorykaartjes, beeldwoordenschrift, leeswerkjes en, indien aanwezig, languagemasterkaarten:⁹

- Afbeeldingen van de maan en de zon, van nacht en dag, een ei, een blad, de rups; van etenswaren: etenswaren: een appel, twee peren, drie pruimen, vier aardbeien, vijf sinaasappels, stuk taart, een ijsje, een augurk, een stuk kaas, een worst (worstje), een lolly, een cake, een stuk meloen; van morgen, middag en avond; van een buik, een gat, een huis(je), een cocon en een vlinder.
- Memorykaartjes.
- Leeswerkjes (woorden op kaartjes bij de afbeeldingen).
- Indien mogelijk: languagemasterkaarten.
- Een duidelijke zwart-wit kopie met afbeeldingen van *de maan*, *de zon*, *het blaadje*, *het ei* en *de rups*, om te kleuren.
- Episodekaarten (groot en klein), maximaal acht, voor bij het onderdeel *Verhaal vertellen*.
- Afbeeldingen met geluid op de computer.
- Indien mogelijk: vertalingen van woorden en uitdrukkingen.

Materiaal voor teken- en handvaardigheidactiviteiten

- Voor de tekenactiviteit (les drie): voorbeeldblad (op *cd 2*), groen A4-papier; wit A3- en A4-papier, lijm, viltstift; per kind vijf cirkels van gekleurd papier met 6, 5, 4, 3 en 2 centimeter doorsnee.
- Voor de textielactiviteit (les vier): voorbeeldvlinder (op *cd 2*), stevig A4-tekenpapier of -karton, schaar, lijm, stof, draden wol of katoen in verschillende kleuren.

1

2

Organisatie

Groepje anderstalige kinderen in hoefijzer of kring.
 Allerlei voorwerpen en materialen op de thematafel.

Inleiding

Allereerst introduceert u het prentenboek. U laat het prentenboek zien en wijst op de verteltafel; u vertelt alleen wie de hoofdpersoon is en u wijst op het omslag en noemt u de titel *Rupsje Nooitgenoeg* (U laat de hoofdpersoon zien, u wijst op de afbeelding in het boek en u plakt de afbeelding van de rups op de bruine plaat.) (zie afbeelding 2).¹⁰

Dan vertelt u dat de rups eerst *op een blaadje* ligt (U wijst op het blaadje en op de afbeelding in het boek en u plakt de afbeelding van het plaatje op de paarse plaat.) Later plakt u hier de afbeelding van de cocon, het huisje van de rups bij (*in de cocon*).

Dan vertelt u dat als het boek begint *het nacht is* (U plakt de afbeelding van de nacht op de oranje plaat.) en zegt: ‘Het is nacht.’ Later plakt u hier de afbeeldingen van de dagen van de week bij.

Lesdoel

Het aanleren van de volgende woorden:

<i>woorden</i>	<i>manier van aanbieden</i>
de maan	voorwerp en afbeelding
de nacht	afbeelding en zinnen zeggen: ‘Het is donker. Het is nacht.’
de dag	afbeelding en zinnen zeggen: ‘Het is licht. Het is dag.’
’t ei	voorwerp en afbeelding en rode sticker ¹¹

¹⁰ Zie de inleiding voor de verantwoording van het gebruik van de kleuren.

¹¹ Voorwerpen en afbeeldingen van voorwerpen die het lidwoord *het* krijgen, krijgen een rode sticker. Zie ook de inleiding.

't blad	voorwerp en afbeelding en rode sticker
de zon	voorwerp en afbeelding
de rups	voorwerp en afbeelding
't eten	(tijdens eetpauze) alle etenswaren benoemen; wijzen naar alle etenswaren bij dit boek, rode sticker op afbeelding
de appel	voorwerp en afbeelding
de peer (peren)	voorwerp(en) en afbeelding
schijnen	afbeelding en zinnen zeggen: 'De maan geeft licht. Ik zie de maan. De maan schijnt. De zon geeft licht. Ik zie de zon. De zon schijnt.'
liggen	laten zien en afbeelding en zin zeggen: 't Ei ligt op 't blad.'
eten	bij de afbeeldingen uitbeelden en zinnen zeggen: 'De rups eet zich dwars door de appel. De rups eet zich dwars door de peren.' Enzovoort.
zoeken	uitbeelden en afbeelding en zinnen zeggen: 'De rups komt uit het ei. De rups kijkt om zich heen. De rups heeft geen eten. De rups gaat naar eten zoeken. De rups zegt: Waar is eten? Ik zie geen eten. Ik ga eten zoeken.'
Ik heb honger.	bij de afbeeldingen de zin zeggen, voorafgaand aan het eten zin zeggen
de (lidwoord, bepaald enkelvoud)	alle de-voorwerpen en -afbeeldingen op een bruin kleedje leggen en gescheiden (met een lint) van de het-voorwerpen. Dan de voorwerpen benoemen en met duim en wijsvinger ondersteunen: duim voor het lidwoord, wijsvinger voor het zelfstandig naamwoord; de klemtoon ligt op het zelfstandig naamwoord.
het (lidwoord, bepaald enkelvoud)	alle het-voorwerpen en -afbeeldingen op een bruin kleedje leggen en gescheiden (met een lint) van de de-voorwerpen. Dan de voorwerpen benoemen en met duim en wijsvinger ondersteunen: bewegende duim voor het lidwoord, wijsvinger voor het zelfstandig naamwoord; spreek uit: 't; de klemtoon ligt op het zelfstandig naamwoord; rode stickers op het-voorwerpen (laten) plakken.

1 Woordenschat

duur: 15 minuten

Stap een

De leerkracht noemt de woorden of zin een voor een, de kinderen luisteren.

De leerkracht zegt: 'de maan' (en alle overige woorden) en wijst naar het concrete voorwerp of doet de handeling voor en wijst naar de afbeelding in het boek.

De kinderen kijken en luisteren (zie afbeelding 3).

Stap twee

De leerkracht noemt de woorden of zin; de kinderen wijzen aan of pakken het voorwerp, of voeren de handeling uit.

De leerkracht zegt: 'de maan' (en alle overige woorden) en vraagt dan aan een kind: 'Wijs aan: de maan.' Een kind wijst aan (zie afbeelding 4).

1

3

4

Stap drie

De leerkracht herhaalt de woorden, de kinderen zeggen na. De leerkracht zegt: 'de maan' en wijst naar het concrete voorwerp of naar de afbeelding in het boek.

De kinderen zeggen na: 'de maan.' Zo ook de overige woorden (zie afbeelding 5).

2 Het verhaal vertellen

duur: 5 minuten

De episodekaarten hangen vergroot in de klas en er is een set kopieën voor de kinderen.

'Luister goed. Nu ga ik 't verhaal vertellen.'

De leerkracht leest bladzijden 1-10 van de vereenvoudigde tekst en wijst bij de aangeleerde woorden naar de voorwerpen en materialen op de thematafel. De kinderen luisteren en wijzen eventueel de voorwerpen of de afbeeldingen aan.

3 Verwerkingen/zelfstandig werken

De leerkracht geeft aanwijzingen bij de verschillende verwerkingen.

Individueel/tweetallen

- Het kind beluistert de vereenvoudigde tekst op cd 1 en 'leest' met het prentenboek erbij.
- Het kind luistert naar woorden met de afbeeldingen op de computer of op languagemasterkaarten en zegt de woorden na.
- Het kind plakt afbeeldingen van de aangeboden woorden in zijn beeldwoordenschrift en benoemt deze (en de leerkracht schrijft het woord met lidwoord erbij).
- Leeswerkje. Het kind legt woordkaartjes bij dezelfde afbeeldingen als die van de memorykaartjes.
- Het kind beluistert de vereenvoudigde tekst op cd 1, legt de episodekaarten op volgorde en controleert de volgorde met het prentenboek (maximaal acht).
- Het kind benoemt een voor een de memorykaartjes met de aangeleerde woorden.
- Het kind luistert naar het verhaal in de eigen taal, met het prentenboek (in de eigen taal) erbij.

5

Tweetallen

- Elk kind heeft (een kopie van) een bladzijde uit het prentenboek. Ze vertellen om de beurt aan elkaar wat er gebeurt of wat er te zien is.

Tweetallen/viertallen

- De kinderen spelen memory met de memorykaartjes, waarbij ze de afbeeldingen benoemen.
- Een kind vertelt aan een groepje van drie kinderen het verhaal na met handpoppen bij de poppenkast of bij de kamishibai.

4 Vervolg woordenschat

(Ander leermoment; voorafgaand aan les 2) duur: 10 minuten

Stap vier

De leerkracht vraagt de kinderen alle voorwerpen en materialen te benoemen: 'Hoe heet dit?' De kinderen benoemen alle voorwerpen en materialen.

Stap vijf TweePraat (in tweetallen)

Benodigdheden: episodekaarten 1-2.

De kinderen vertellen om de beurt wat er op de plaat te zien is en wat er gebeurt. De leerkracht vormt tweetallen en zegt: 'Om de beurt vertellen jullie kort wat je ziet of wat er gebeurt.'

5 Huiswerk

Elk kind neemt zijn beeldwoordenschrift mee naar huis en oefent de afbeeldingen samen met de ouders.